

Research skills of student counselors in west Iran University of Medical Sciences (Kurdistan, Kermanshah, Hamadan, Ilam) in 2018

Fayegh Yousefi¹, Fariba Tairi², Parastoo Abbaspour³, Soheila Panahi⁴, Zohreh Davoodian⁵

1-Associate Professor, Department of Clinical Psychology, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

2- MSc, Department of Clinical Psychology, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran (Corresponding Author). E-mail: Faribafaran94@gmail.com

3- PhD, Department of Psychology, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

4- PhD, Department of Psychology, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

5- PhD, Department of Psychology, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran.

Received: 25/07/2021

Accepted: 23/10/2021

Abstract

Introduction: Research is one of the effective factors in promoting counseling and psychotherapy services; therefore, it is necessary to assess the research skills of counselors.

Aim: This study aimed to investigate the research skills of consultants of student counseling departments of Medical Universities in the Western Region of the country (Kurdistan, Kermanshah, Hamedan, Ilam, and Sanghor-Asadabad School of Nursing) in 2018.

Method: In this descriptive study, 41 counselors of student counseling offices of Medical Universities in the Western Region of the country in 2018 were surveyed by census sampling method. The data collection tool was Marah (2010) Research Skills Assessment Questionnaire. Research data were analyzed by the Pearson correlation method in SPSS software version 22.

Results: In the descriptive findings section, the results showed that 61% of the counselors were female and %39 were male, 63.4% of the respondents had a master's degree and 41% had a work experience of one to five years. The mean scores of methodological skills were measured as the optimal mean of 3.06 ± 8.6 and the mean scores of statistical skills as the unfavorable means were measured as 2.06 ± 5.2 . Only the educational level of the subjects had a significant relationship with the level of research skills of the subjects ($P < 0.000$).

Conclusion: In general, it can be concluded that the level of research skills of consultants was moderate; the weakness of research perspective in some consultants and also giving priority to consulting services over research work in the field can be Factors for this issue.

Keywords: Research skills, Consultants, Consulting offices, Medical sciences, West region

How to cite this article: Yousefi F, Tairi F, Abbaspour P, Panahi S, Davoodian Z. Research skills of student counselors in west Iran University of Medical Sciences (Kurdistan, Kermanshah, Hamadan, Ilam) in 2018. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*. 2021; 8 (5): 69-80 . URL: <http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-1278-en.pdf>

Copyright © 2018 the Author (s). Published by Kurdistan University of Medical Sciences. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non Commercial License 4.0 (CCBY-NC), where it is permissible to download, share, remix, transform, and buildup the work provided it is properly cited. The work cannot be used commercially without permission from the journal.

بررسی مهارت‌های پژوهشی مشاورین ادارات مشاوره دانشجویی دانشگاه‌های علوم پزشکی منطقه غرب کشور (کردستان، کرمانشاه، همدان، ایلام و دانشکده پرستاری سنقر- اسدآباد) در سال ۱۳۹۷

فایق یوسفی^۱، فریبا طیری^۲، پرستو عباسپور^۳، سهیلا پناهی^۴، زهره داوودیان^۵

۱. دانشیار، گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۲. کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران (مؤلف مسئول). ایمیل: faribafaran94@gmail.com

۳. دکترای تخصصی، گروه روانشناسی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

۴. دکترای تخصصی، گروه روانشناسی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.

۵. دکترای تخصصی، گروه روانشناسی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران.

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۸/۰۱

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۵/۰۳

چکیده

مقدمه: پژوهش یکی از عوامل مؤثر در ارتقای خدمات مشاوره و روان‌درمانی است به همین دلیل سنجش مهارت‌های پژوهشی مشاوران ضروری است.

هدف: مطالعه حاضر بررسی مهارت‌های پژوهشی مشاورین ادارات مشاوره دانشجویی دانشگاه‌های علوم پزشکی منطقه غرب کشور (کردستان، کرمانشاه، همدان، ایلام و دانشکده پرستاری سنقر- اسدآباد) در سال ۱۳۹۷ بود.

روش: در این پژوهش توصیفی ۴۱ نفر از مشاوران ادارات مشاوره دانشجویی دانشگاه‌های علوم پزشکی منطقه غرب کشور در سال ۱۳۹۷ با روش نمونه‌گیری سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه سنجش مهارت‌های پژوهشی همراه (۲۰۱۰) بود. داده‌های پژوهش با روش همبستگی پیرسون در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: در بخش یافته‌های توصیفی نتایج حاکی از آن بود که ۶۱٪ مشاوران زن و ۳۹٪ مرد بودند، ۶۳/۴٪ از پاسخگویان در مقطع کارشناسی ارشد و ۴۱٪ نیز سابقه کار بین یک سال تا ۵ سال داشتند. نمرات میانگین مهارت روش‌شناسی به عنوان میانگین مطلوب ۳/۰۶±۸/۶ و نمرات میانگین مهارت آماری به عنوان میانگین نامطلوب ۲/۰۶±۵/۲ سنجیده شد، همچنین یافته‌ها حاکی از آن بود که از بین شاخص‌های مورد بررسی فقط مقطع تحصیلی افراد با میزان مهارت‌های پژوهشی افراد مورد مطالعه ارتباط معناداری داشت ($P < 0.001$).

نتیجه‌گیری: به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که میزان مهارت‌های پژوهشی مشاوران در حد متوسط بود، ضعف دیدگاه پژوهشی در بعضی از مشاوران و همچنین اولویت دادن ارائه خدمات مشاوره‌ای نسبت به کارهای پژوهشی در حیطه شغلی می‌تواند عواملی برای این موضوع باشد.

کلیدواژه‌ها: مهارت پژوهشی، مشاوران، ادارات مشاوره، علوم پزشکی، منطقه غرب

مقدمه

پژوهش به عنوان ابزاری برای کشف مجهولات علم و دانش، یکی از عوامل مؤثر رشد و خودکفایی کشورها است که به منظور گسترده‌تر کردن دامنه علم و دانش به کار می‌رود. پیشرفت و تکامل علوم تجربی نتیجه پژوهش‌های زنجیره‌وار و مستمری است که پیوسته در جریان می‌باشند. پژوهش به عنوان مبنای نوآوری و زمینه‌ساز تحول و تکامل وسایل و ابزارهای تولید علم، امکان کشف کاربرد تازه دانش کهن را فراهم می‌سازد، دانش نو می‌آفریند، به آموزش بهتر می‌انجامد و موجب حل مسائل و تضادهای جامعه و پیشرفت آن می‌شود به طوری که هیچگونه حرکت علمی و منطقی بدون پشتوانه تحقیقات امکان‌پذیر به نظر نمی‌رسد (ناظمی، ۱۳۹۶). اهمیت پژوهش و تولید علم در دنیای امروز به حدی است که در ارزیابی کارنامه علمی هر کشور میزان ارائه مقالات، تعداد نیروی محقق و حجم سرمایه‌گذاری در بخش تحقیقات به عنوان شاخص‌های توسعه‌یافتگی در نظر گرفته می‌شوند. همه کشورها به‌خصوص کشورهای در حال توسعه دریافته‌اند که برای رسیدن به رشد و توسعه واقعی و حل مشکلات اجتماعی، بهداشتی و اقتصادی و تدوین برنامه‌های آموزشی راهی جز سرمایه‌گذاری و استفاده از یافته‌های تحقیقاتی ندارند و بدون تحقیق و استفاده از نتایج آن، به توسعه پایدار به مفهوم واقعی دست نخواهند یافت؛ لذا توجه ویژه‌ای به سرمایه‌گذاری در این حیطه نموده‌اند (دل‌پیشه، ۱۳۹۸).

پژوهش فرایند نظام‌مند جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات برای افزایش شناخت درباره پدیده مورد مطالعه است. مهارت‌های پژوهشی به توانایی‌های لازم برای انجام پژوهش اشاره دارد. مهارت‌های پژوهشی را می‌توان در

دو گروه طبقه‌بندی کرد ۱. مهارت‌هایی که برای بررسی و ارزشیابی پیمایش‌ها، آزمایش‌ها و مطالعات دیگر مرتبط با مسائل واقعی در حوزه پژوهش ضروری هستند، ۲. مهارت‌هایی که برای انجام پژوهش لازم هستند مانند طراحی، اجرا و تحلیل داده‌ها و تفسیر و تعمیم نتایج مطالعه. مهارت گزارش پژوهش را نیز می‌توان به این طبقه افزود. هر دو طبقه مهارت‌ها بر صلاحیت‌های، آماری و روش شناختی متکی‌اند (میرا و ارساد^۱، ۲۰۱۰). در این میان در حوزه علوم رفتاری و به ویژه روانشناسی و مشاوره همواره نسبت بین بالین و پژوهش مهم قلمداد شده و برخی از پژوهشگران مانند گارلند و بروکمن^۲ (۲۰۱۵) بر این باورند که درمانگران زمانی می‌توانند موفق عمل کنند که به عنوان یک پژوهشگر نیز مشارکت کنند و در این حالت است که اثربخشی مداخلات بالاتر می‌رود. همچنین قطع ارتباط بین مداخلات بالینی و پژوهش یک نگرانی جدی است که صلاحیت‌های حرفه‌ای درمانگران و مشاوران را تحت شعاع قرار می‌دهد و پر شدن این شکاف از ضرورت‌های اساسی است (برادشو و هاینز^۳، ۲۰۱۲؛ ولز و میراندا^۴، ۲۰۰۶).

از سوی دیگر مطالعات حاکی از آن است که انجام اقدامات پژوهشی در محیط بالینی و درمانی نه تنها سبب بهبود عملکرد حرفه‌ای می‌شود (موکن و همکاران^۵، ۲۰۱۳) بلکه سبب پیامدهای مثبت سلامتی برای خدمات گیرندگان نیز می‌شود (اوزدمیر و همکاران^۶، ۲۰۱۵؛ اسمیت و تیو^۷، ۲۰۱۷). در همین رابطه دی نیوو (۲۰۱۹)

¹- Meerah & Arsad

²- Garland & Brookman-Fraze

³- Bradshaw CP & Haynes KT

⁴- Wells KB & Miranda J

⁵- Mckeon, Alexander, Brodaty, Ferris, Frazer & Little

⁶- Ozdemir, Karthikesalingam, Sinha & et al

⁷- Smith & Thew

با انجام پژوهش‌های بالینی و کاربردی بتوانند ریشه مشکلات دانشجویان و درمان اساسی و مؤثر آن را بیابند. از آنجا که در این رابطه اطلاعات دقیقی در دست نیست و مشخص نیست که این مهارت‌ها در مشاوران این دانشگاه‌ها به چه صورت است انجام پژوهش‌هایی برای شفاف شدن این خلأها ضروری است. بر همین اساس در پژوهش حاضر میزان مهارت‌های پژوهشی مشاوران ادارات مشاوره دانشجویی دانشگاه‌های علوم پزشکی منطقه غرب کشور (کردستان، کرمانشاه، همدان، ایلام و دانشکده‌های پرستاری سنقر و اسدآباد) در سال ۱۳۹۷ بررسی گردید.

روش

پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی-تحلیلی بود که به صورت مقطعی انجام شد. جامعه آماری شامل تمامی مشاوران ادارات مشاوره دانشجویی دانشگاه‌های علوم پزشکی منطقه غرب کشور (کردستان، کرمانشاه، همدان، ایلام، اسدآباد و سنقر) در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بودند. از آنجا که تعداد این افراد محدود بود به روش نمونه‌گیری سرشماری ۴۱ نفر از مشاوران ادارات مشاوره دانشجویی مناطق غرب کشور به عنوان نمونه در نظر گرفته شدند. معیار ورود مشاوران عبارت بود از شاغل بودن (رسمی، پیمانی، طرحی، پاره وقت) در ادارات مشاوره دانشجویی مستقر در دانشگاه و یا دفاتر مشاوره در خوابگاه‌ها و دانشکده‌ها و تمایل به پاسخگویی به سؤالات و معیار خروج عدم تکمیل پرسشنامه و انصراف از مشارکت در پژوهش بود. در این تحقیق برای تکمیل پرسشنامه با مراجعه به همه ادارات و مراکز مشاوره دانشجویی و دفاتر مشاوره در خوابگاه‌های دانشجویی

مطرح می‌کند که علم و عمل در روان‌درمانی و مشاوره باید به هم مرتبط باشند و این دقیقاً همان نسبت بین پژوهش و مداخلات است که چنین ارتباطی را فراهم می‌کند. بر همین اساس می‌توان گفت مشاورین ادارات دانشجویی که شامل روانشناسان و مشاورین و مددکاران اجتماعی هستند، زمانی می‌توانند موفق عمل کنند که علاوه بر مهارت‌های بالینی در امر پژوهش هم سرآمد باشند تا بتوانند جهت حل مشکلات دانشجویان با استفاده از تجزیه و تحلیل اطلاعات دانشجویان به بهترین و کارآمدترین نتایج دستیابی پیدا کنند.

دوران دانشجویی به دلایلی از جمله دوری از خانواده، میل به تفریحات متعدد اجتماعی در مقابل تمایل به درس خواندن، احتیاج به پیشرفت در دروس در برابر احساس بی‌کفایتی، ترس از ابراز شخصیت در برابر میل به خودنمایی، میل به ازدواج در برابر موانع، ارتباط با جنس مخالف، تنفر از رفتار دیگران در برابر ناتوانی در بروز احساسات خود و مشکلات اقتصادی که مانع از رسیدن به هدف‌های هنری عملی است دوره خاصی از زندگی تلقی می‌شود (توکلی زاده، ۱۳۸۹). آسیب‌پذیری قشر دانشجو در مقابل تنیدگی‌های مربوط به تحول، انطباق با سبک زندگی، جدایی از محیط‌های آشنا و حمایت‌کننده، فرهنگ موجود و انواع مشکلات مختلف در طول تحصیل در دانشگاه، باعث ابتلای آنان به انواع مشکلات روانشناختی و درهم ریختن سلامت روانی آنها می‌گردد و مدیریت کردن استرس‌ها و راهکارهای مقابله‌ای در طول تحصیل در دانشگاه جهت دانشجویان لازم و ضروری بوده و بر عهده ادارات مشاوره دانشجویی است؛ لذا یکی از شایسته‌ترین صلاحیت‌های حرفه‌ای برای مشاورین بهبود مهارت‌های پژوهشی آنان است تا

ابتدا اطلاعات دموگرافیک مشاورین شامل: سن، جنس، وضعیت تأهل، رشته تحصیلی، سابقه کار، محل خدمت و نوع استخدام جمع‌آوری و سپس پرسشنامه مهارت پژوهشی در چهار بعد (مهارت جست‌وجوی اطلاعات ۱۵ گویه، مهارت روش‌شناسی پژوهش ۱۱ گویه، مهارت آماری ۸ گویه و مهارت نوشتاری ۸ گویه) بدون ذکر اسامی تکمیل گردید. به منظور قضاوت نهایی درباره وضعیت مهارت‌های پژوهشی مشاورین در چهار زمینه مهارت جست‌وجوی اطلاعات، مهارت روش‌شناسی پژوهش، مهارت آماری و مهارت نوشتاری این‌گونه بود که پس از محاسبه میانگین هر یک از این مهارت‌ها، میانگین‌ها برای هر یک از مهارت‌های پژوهشی مذکور به دست آورده شد. مهارت پژوهشی که میانگین کمتری دارد ($M=2/43$) به عنوان نامطلوب ($M=2/30$) و مهارت پژوهشی با بالاترین میانگین به عنوان مطلوب تلقی شد ($M=3/06$) و رتبه میانگین مهارت پژوهشی بین کمتر و بالاتر باشد به عنوان میانگین نسبتاً مطلوب در نظر گرفته شد ($M=(2/30-3/06)$). تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش توصیفی (آماره‌های درصد، میانگین، انحراف معیار، ضریب تغییرات، کمینه و بیشینه) و استنباطی (آزمون t و تحلیل همبستگی پیرسون) با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ انجام شد.

(۲۰۱۰) تدوین شده است. پرسشنامه‌ای ۴۲ گویه‌ای شاخص‌های سنجش مهارت‌های پژوهشی شامل مهارت جست‌وجوی اطلاعات ۱۵ گویه، مهارت روش‌شناسی پژوهش ۱۱ گویه، مهارت آماری ۸ گویه و مهارت نوشتاری ۸ گویه است که پرسشنامه براساس نمره‌گذاری لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد، نمرات از ۱ تا ۵ تعلق می‌گیرد (دامنه نمرات از ۴۲ تا ۲۱۰) است. این مقیاس در ایران در پژوهش رضایی و همکاران (۱۳۹۴) مورد بررسی قرار گرفته و مشخصه‌های روان‌سنجی آن مورد تأیید قرار گرفته است. در تحقیق آن‌ها روایی صوری پرسشنامه با استفاده از نظرات متخصصان و پایایی آن با استفاده از انجام پیش‌آزمون در بین ۳۰ نفر از دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس انجام شده و محاسبه آلفای کرونباخ تأیید شده است. مقدار آلفای کرونباخ برای شاخص‌های تحقیق به ترتیب (مهارت جست‌وجوی اطلاعات ۱۵ گویه) ۰/۷۷، (مهارت روش‌شناسی پژوهش ۱۱ گویه) ۰/۷۲، (مهارت آماری ۸ گویه) ۰/۸۲، (مهارت نوشتاری ۸ گویه) ۰/۸۳ و شاخص کلی ۰/۸۸ بدست آمده که نشان دهنده پایایی بالای ابزار پژوهش است (رضایی، ۱۳۹۴). در پژوهش حاضر نیز مشابه با رضایی و همکاران (۱۳۹۴) آلفای کرونباخ محاسبه شده برای پژوهش حاضر ۰/۸۶ به دست آمد.

ابزار

پرسشنامه سنجش مهارت‌های پژوهشی: شاخص‌های مهارت‌های پژوهشی براساس پرسشنامه همراه و آرساد^۲

یافته‌ها

نتایج ویژگی‌های جمعیت شناختی مشاورین نشان داد که ۴۶/۴ درصد مشاورین در گروه سنی ۴۰-۳۱ سال و ۱۴/۶٪ زیر ۳۰ سال و ۲۴/۴٪ بین ۴۱ تا ۵۰ سال قرار داشتند و ۶۱٪ از مشاورین زن و ۳۹٪ مرد بودند. ۶۵/۹٪

^۱- Research Skills Assessment Questionnaire

^۲- Meerah & Arsad

دکتر داشتند. ۴۸/۸٪ افراد مورد مطالعه به صورت قراردادی و ۴۳/۹٪ رسمی و ۲/۴٪ پیمانی استخدام بودند ۳۱/۷٪ مجرد و ۶۸/۳٪ متأهل بودند. جدول ۱ توزیع فراوانی میزان مهارت پژوهشی کلی و مقیاس‌های آن در افراد مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

رشته روانشناسی، ۱۹/۵٪ رشته مشاوره ۱۴/۶٪ سایر رشته‌ها (مددکاری، روان‌سنجی) بودند. ۴۱٪ دارای سابقه کار بین یک سال تا ۵ سال، ۲۴/۴٪ دارای سابقه کار ۶ تا ۱۰ سال و ۹/۷٪ سابقه کار بین ۱۱ تا ۱۵ سال داشتند. ۱۲/۲٪ کارشناسی و ۶۳/۴٪ کارشناسی ارشد و ۲۴/۴٪

جدول ۱ توزیع فراوانی میزان مهارت پژوهشی کلی و مقیاس‌های آن در افراد مورد مطالعه

مهارت‌ها	میزان	فراوانی	درصد
مهارت آماری	ضعیف	۹	۲۲٪
	متوسط	۲۶	۶۳/۴٪
	خوب	۶	۱۴/۶٪
	کل	۴۱	۱۰۰
مهارت روش‌شناسی	ضعیف	۴	۱۲/۲٪
	متوسط	۲۹	۷۰/۷٪
	خوب	۷	۱۷/۱٪
	کل	۴۱	۱۰۰
مهارت جست‌وجو	ضعیف	۳	۷/۳٪
	متوسط	۲۹	۷۰/۷٪
	خوب	۹	۲۲٪
	کل	۴۱	۱۰۰
مهارت نوشتاری	ضعیف	۷	۱۷/۱٪
	متوسط	۷۱	۵۱/۲٪
	خوب	۱۳	۳۱/۷٪
	کل	۴۱	۱۰۰
مهارت کلی	ضعیف	۳	۷/۳٪
	متوسط	۲۱	۵۱/۲٪
	خوب	۱۷	۲۹/۲٪
	کل	۴۱	۱۰۰

خوب بود. مهارت جست‌وجو اطلاعات ۷/۳ درصد از مشاورین در حد ضعیف، ۷۰/۷ درصد در حد متوسط و ۲۲ درصد در حد خوب بودند همچنین مهارت نوشتاری مشاورین ۱۷/۱ درصد در حد ضعیف، ۵۱/۲ درصد متوسط و ۳۱/۷ درصد در حد خوب بود. در ادامه جدول ۲ ضریب همبستگی بین میزان مهارت پژوهشی و

طبق جدول ۱ بیشترین فراوانی مهارت پژوهشی افراد مورد مطالعه در حد متوسط با ۵۱/۲٪ بود. مهارت آماری ۲۲ درصد از مشاورین در حد ضعیف و ۶۳/۴ درصد در حد متوسط و ۱۴/۶ درصد در حد خوب بود مهارت روش‌شناسی پژوهش ۱۲/۲ درصد از مشاورین در حد ضعیف و ۷۰/۷ درصد در حد متوسط و ۱۷/۱ درصد در حد

متغیرهای جمعیت شناختی در افراد مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

جدول ۲ ضریب همبستگی بین میزان مهارت پژوهشی و متغیرهای جمعیت شناختی در افراد مورد مطالعه

متغیر جمعیت شناختی	ضریب همبستگی	سطح معناداری	حجم نمونه
سن	۰/۰۶۳	۰/۶۹۵	۴۱
جنسیت	۰/۰۹۹	۰/۵۴۰	۴۱
رشته تحصیلی	۰/۲۳۶	۰/۱۳۷	۴۱
مقطع تحصیلی	۰/۵۵۸	۰/۰۰۰	۴۱
محل اخذ مدرک	۰/۱۰۲	۰/۵۲۷	۴۱
دانشگاه محل خدمت	۰/۲۶۲	۰/۰۹۸	۴۱
واحد خدمتی	۰/۰۵۹	۰/۷۱۳	۴۱
وضعیت تأهل	۰/۰۶۱	۰/۷۰۷	۴۱
نوع استخدامی	۰/۱۰۲	۰/۵۲۷	۴۱
سابقه کار	۰/۱۱۶	۰/۴۲۷	۴۱

آنان رابطه معناداری ندارد. در جدول ۳ برای وضعیت مهارت‌های پژوهشی مشاورین در چهار زمینه پس از محاسبه میانگین هر یک از گویه‌های مهارت‌های پژوهشی آنان، میانگین محاسبه و نتیجه آن تفسیر گردید.

نتایج این پژوهش نشان داد که میزان مهارت پژوهشی افراد مورد مطالعه با متغیرهای جمعیت شناختی به جز مقطع تحصیلی با جنسیت، سن، رشته تحصیلی، دانشگاه محل خدمت، وضعیت تأهل، نوع استخدامی و سابقه کار

جدول ۳ میانگین و انحراف معیار کل مهارت پژوهشی کلی، مهارت روش‌شناسی، مهارت آماری، مهارت نوشتاری و مهارت جست‌وجو در افراد مورد مطالعه

مهارت‌ها	میانگین و انحراف معیار	حداقل	حداکثر	وضعیت مهارت
مهارت جست‌وجوی	۲/۳۰±۵/۷	۹	۳۲	میانگین نسبتاً مطلوب
مهارت روش‌شناسی	۳/۰۶±۸/۶	۱۷	۷۰	میانگین مطلوب
مهارت آماری	۲/۰۶±۵/۲	۸	۳۲	میانگین نامطلوب
مهارت نوشتاری	۲/۳۰±۵/۷	۹	۳۲	میانگین نسبتاً مطلوب
مهارت پژوهشی کلی	۱۱/۷۳±۲/۴۷	۶۴	۱۸۶	-

به‌عنوان میانگین نامطلوب در نظر گرفته می‌شود. جدول ۴ آزمون تفاوت میانگین ANOVA در خصوص رابطه مهارت‌های پژوهشی را نشان می‌دهد.

جدول ۳ نشان می‌دهد که میانگین و انحراف معیار نمره کل مهارت روش‌شناسی به‌عنوان میانگین مطلوب و میانگین نمرات مهارت نوشتاری و جست‌وجو به‌عنوان میانگین نسبتاً مطلوب و میانگین نمرات مهارت آماری

جدول ۴ آزمون تفاوت میانگین ANOVA در خصوص رابطه مهارت‌های پژوهشی (مهارت آماری، مهارت نوشتاری، مهارت جست‌وجو و مهارت روش‌شناسی)

مهارت‌ها	افراد مورد مطالعه	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
مهارت آماری	بین گروهی	۱۴۵/۳۷۱	۵	۲۹/۰۷۴	۱/۰۵۶	۰/۴۰۱
	درون گروهی	۹۶۳/۸۴۸	۳۵	۲۷/۵۳۹		
	کل	۱۱۰۹/۲۲۰	۴۰			
مهارت نوشتاری	بین گروهی	۲۱۴/۸۱۵	۵	۴۲/۹۶۳	۱/۳۷۶	۰/۲۵۷
	درون گروهی	۱۰۹۳/۰۸۷	۳۵			
	کل	۱۳۰۷/۹۰۲	۴۰			
مهارت جست‌وجوی	بین گروهی	۶۰۹/۴۴۲	۵	۱۲۱/۸۸۸	۲/۱۰۰	۰/۸۹
	درون گروهی	۲۰۳۱/۵۳۴	۳۵	۵۸/۰۴۴		
	کل	۲۶۴۰/۹۷۶	۴۰			
مهارت روش‌شناسی	بین گروهی	۴۴۷/۱۲۶	۵	۸۹/۴۲۵	۱/۲۱۸	۰/۳۲۱
	درون گروهی	۲۵۷۰/۳۸۶	۳۵			
	کل	۳۰۱۷/۵۱۲	۴۰			
مهارت پژوهشی کلی	بین گروهی	۳۹۵۰/۱۲۶	۵	۷۹۰/۰۲۵	۱/۳۴۹	۰/۲۶۷
	درون گروهی	۲۰۴۹۳/۳۸۶	۳۵	۵۸۵/۵۲۵		
	کل	۲۴۴۴۳/۵۱۲	۴۰			

طبق جدول ۴ یافته‌ها نشان داد براساس نتیجه تحلیل همبستگی بین مهارت پژوهشی کل (حاصل جمع امتیاز چهار مهارت پژوهشی) با مهارت‌های چهارگانه (آماری، نوشتاری، جست‌وجو و روش‌شناسی) رابطه معناداری وجود ندارد. ($P < ۰/۲۶۷$).

بحث

این تحقیق با هدف بررسی مهارت‌های پژوهشی مشاوران ادارات مشاوره دانشجویی دانشگاه‌های منطقه غرب کشور (کردستان، کرمانشاه، ایلام، همدان، سنقر و اسدآباد) انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد مهارت روش‌شناسی مشاورین (توانایی انتخاب روش مناسب و موضوع مناسب برای پژوهش، توانایی بیان مسئله و اهداف و سؤالات و فرضیات پژوهش، توانایی تهیه

پروپوزال پژوهشی) در حد مطلوب و مهارت‌های جست‌وجوی اطلاعات (استفاده از اینترنت و موتورهای جست‌وجوی عمومی مانند گوگل یا هو و غیره برای یافتن اطلاعات درباره پژوهش، استفاده از پست الکترونیک برای برقراری ارتباط با پژوهشگران) و مهارت نوشتاری (توانایی نوشتن چکیده مناسب برای پژوهش، توانایی نوشتن پایان‌نامه و طرح براساس فرمت دانشگاه، توانایی نوشتن نتیجه‌گیری مناسب و گزارش پژوهشی، توانایی نوشتن مقاله علمی برای انتشار در مجلات و توانایی نوشتن فهرست منابع رساله، پایان‌نامه یا مقاله براساس فرمت‌های معتبر مانند APA و غیره) آنان در حد نسبتاً مطلوب بود و مهارت آماری (توانایی برآورد حجم نمونه، توانایی استفاده از روش‌های مناسب برای جمع‌آوری داده‌ها و کار با اعداد و نمودارها، توانایی

بیشتر به صورت واحدهای درسی آنان هست و ملزم به اجرای آن هستند؛ اما در مقاطع پایین تحصیلی این الزام وجود ندارد و کارهای تحقیقی از روی علاقه‌مندی محقق شکل می‌گیرد. از علل دیگر درصد کم مهارت پژوهشی مشاورین این است که اولویت مشاوران در حیطه شغلی انجام کارهای درمانی و سپس آموزشی است و خصوصاً در بعضی از دانشگاه‌های علوم پزشکی اولویت‌های پژوهشی با موضوعات مشاوره‌های روانشناختی در حد پایین مطرح است و برای تصویب طرح‌های پژوهشی چالش‌های اداری فراوانی وجود دارد به طوری که انگیزه مشاوران را برای اجرای پژوهش را از بین می‌برند. نتایج این تحقیق نشان دادند که بین میزان مهارت‌های پژوهشی (آمار، نوشتاری، جست‌وجو و روش‌شناسی) در افراد مورد مطالعه رابطه معناداری وجود ندارد. چون دروس روش تحقیق، آمار و دروس مرتبط با مقاله‌نویسی ارتباط تنگاتنگ با یکدیگر دارند توجه به یکی از آن‌ها بدون توجه به دیگری نتیجه مطلوبی در پی نخواهد داشت؛ بنابراین نتایج این پژوهش نشان دهنده عدم مهارت لازم برای یافته‌های پژوهشی منسجم است و نتایج این مطالعه با نتایج رضایی، ۱۳۹۴ همخوانی ندارد؛ و این موضوع جای نگرانی دارد چرا که همسو با برادشو و هاینز (۲۰۱۲)؛ موکن و همکاران (۲۰۱۳)؛ و اسمیت و تیبو (۲۰۱۷) می‌توان گفت که مشاورانی که صلاحیت‌های پژوهشی کافی و منسجم نداشته باشند در انجام مداخلات نیز با مشکل رو به رو خواهند شد و توان ارتقای صلاحیت‌های حرفه ایشان محدود می‌شود.

نتیجه‌گیری

استفاده از نرم‌افزارهای آماری مانند SPSS، آشنایی با موارد کاربرد و توانایی استفاده از روش‌های آماری مانند آزمون‌های F ، T و تحلیل همبستگی و رگرسیون و عاملی و غیره) مشاورین کمتر از سایر مهارت‌ها بود. این نتیجه با یافته‌های پژوهش‌های مارتونن و الکوئیرا^۱ (۲۰۰۵)؛ روشیان، رامین و آقازاده، (۱۳۹۲)؛ لهتینن^۲ (۲۰۰۳)؛ اسلاوسون و همکاران^۳ (۲۰۰۰) و آنویوگبوزی و همکاران^۴ (۲۰۱۰) مطابقت دارد.

ارزیابی مهارت در آمار و تحلیل داده‌ها یکی از مهارت‌های مهم و ابزاری کارآمد برای انجام پژوهش است که بدون آن امکان تحلیل داده‌های پژوهش توسط مشاورین وجود نخواهد داشت. از علل عدم مهارت آماری کافی در مشاوران در این پژوهش می‌توان به وجود و الزام مشاور آماری در کنار محقق در طرح‌ها و پایان‌نامه‌های دانشجویی در زمان دانشجویی یا فارغ التحصیلی دانشجویان است به طوری که از اهمیت و ضرورت یادگیری آمار برای آنان می‌کاهد؛ زیرا اطمینان دارند که فردی به‌عنوان مشاور آماری امور مربوطه را انجام می‌دهد. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که مهارت‌های پژوهشی در سه مقطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا تفاوت معناداری دارند و به ترتیب مشاورین دکتری، کارشناسی ارشد و کارشناسی از مهارت‌های بهتری برخوردار هستند.

براساس نتیجه پژوهش ممکن است مهارت پژوهشی مشاورین دکترا به دلیل انجام کارهای پژوهشی و گذراندن دروس بیشتر مرتبط با آمار و روش تحقیق بالاتر از مشاورین کارشناسی ارشد و کارشناسی باشد و

¹- Murtonen & Olkinuora

²- Lehtinen

³- Slawson et al

⁴- Onwuegbuzie et al

کردستان با شماره IR.MUK.REC.1397.303 انجام شده است و از حمایت کنندگان در اجرای این پژوهش کمال تشکر و قدردانی را دارم.

References

- Bradshaw CP, Haynes KT. (2012). Building a science of partnership-focused research: Forging and sustaining partnerships to support child mental health prevention and services research. *Administration and Policy in Mental Health*. 39:221–224. [PubMed] [Google Scholar]
- Delpisheh A. (2019). Study of barriers and problems of research in the field of medical sciences in Iran from the perspective of faculty members, research experts and students: a systematic review. *Scientific Journal of Ilam University of Medical Sciences* Volume 27, Number 1, April 1998. (In Persian)
- Di Nuovo S. (2019). What research for what training in psychotherapy? Some methodological issues and a proposal. *Research in psychotherapy (Milano)*, 22(3), 410. <https://doi.org/10.4081/ripppo.2019.410>
- Garland AF, Brookman-Frazee L. (2015). Therapists and researchers: advancing collaboration. *Psychotherapy research: journal of the Society for Psychotherapy Research*, 25(1), 95–107. <https://doi.org/10.1080/10503307.2013.838655>
- Izadi S. (2014). Assessing the status of research skills in different academic levels of humanities: Mazandaran University. *Bi-Quarterly Journal of Higher Education Curriculum Studies*. Year 5, No. 9, Spring and Summer 2014, pp. 51-26. (In Persian)
- Keshti Ara N, Yousefi A, Shahbazi Sh. (2009). The Skills of Graduate Students of the University of Isfahan in How to Search, Access and Store Information from Electronic Resources, *Knowledge and Research in Educational*

با توجه به نتایج این پژوهش، مهارت پژوهشی مشاوران در حد متوسط بود. از آنجا که ۸۸ درصد افراد مورد مطالعه دارای مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکترا بودند خصوصاً که بیشتر از ۶۵ درصد آنان دارای مدرک روانشناسی بودند و دانشجویان رشته روانشناسی در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکترا واحدهای روش تحقیق و آمار، سمینار و پایان نامه‌های دانشجویی را در طی دوران تحصیل سپری می‌کنند انتظار می‌رفت که مهارت پژوهشی‌شان بالاتر از متوسط باشد به ویژه در بعضی از مقیاس‌ها مانند مهارت جست‌وجو یا نوشتاری که در حد نسبتاً مطلوبی بودند و مهارت آماری مشاورین که در حد نامطلوبی بود یعنی کمتر از حد طبیعی آن؛ بنابراین ضعف دیدگاه پژوهشی در بعضی از مشاوران، اولویت دادن ارائه خدمات مشاوره‌ای نسبت به کارهای پژوهشی در حیطه شغلی و نبود دید خلاقانه و نوآورانه را می‌توان عواملی برای این ناکارآمدی پژوهشی در نظر گرفت. نداشتن پیشینه پژوهشی مشابه با این طرح پژوهشی در تحقیقات انجام شده در سطح کشور، از جمله محدودیت‌های این طرح بود. بر همین اساس برای رفع این کاستی‌ها پیشنهاد می‌شود واحد اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویان و معاونت‌های پژوهشی این دانشگاه‌ها توجه ویژه‌تری به توانمندسازی پژوهشی مشاوران داشته باشند و در این راستا کارگاه‌های کاربردی و آموزشی و آموزش ضمن خدمت مشاوران می‌تواند کمک کننده باشد.

سپاسگزاری

این پژوهش حاصل طرح پژوهشی است که با حمایت مالی معاونت تحقیقات و فن آوری دانشگاه علوم پزشکی

- Sciences - Curriculum Planning, No. 24, pp. 60-43. (In Persian)
- Khan Babazadeh Ghadim M & et al. (2015) Study of barriers and research problems from the perspective of faculty in Ardabil University of Medical Sciences. Journal of Ardabil University of Medical Sciences. Volume 15. Issue 3. Fall 2015. (In Persian)
- Mckeen S, Alexander E, Brodaty H, Ferris B, Frazer I, Little M. (2013). Strategic review of health and medical research: Better health through research. Canberra, ACT: Department of Health and Ageing; Retrieved from www.mckeenreview.org.au [Google Scholar]
- Meerah TSM, Arsad NM. (2010). Developing research skills at secondary school, Procedia - Social and Behavior Sciences, 9, 512-516.
- Murtonen M, Lehtinen E. (2003). Difficulties experienced by education and sociology students in quantitative methods courses, Studies in Higher Education, 28(2), 171-185.
- Murtonen M, Olkinuora E, Tynjala P, Lehtinen E. (2008). Do I need research skills in working life? University students' motivation and difficulties in quantitative methods courses, High Educ, 56, 599-612.
- Murtonen M. (2005). University students' research orientations: Do negative attitudes exist toward quantitative methods? Scandinavian Journal of Educational Research, 49(3), 263-280.
- Nazemi B. (2017). Investigating the barriers to conducting research from the perspective of students of Zanzan University of Medical Sciences in 2016. Journal of Educational Development in Medical Sciences. Volume 10, Number 28, Winter 96, Pages 65 to 77. (In Persian)
- Onwuegbuzie AJ, Leech NL, Murtonen M, Tahtinen J. (2010). Utilizing mixed methods in teaching environments to reduce statistics anxiety, International journal of multiple research approaches, 4(1), 28-39.
- Ozdemir BA, Karthikesalingam A, Sinha S, Poloniecki JD, Hinchliffe RJ, Thompson MM, ... & Holt PJ. (2015). Research activity and the association with mortality. PLoS One, 10(2), e0118253
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0118253>
 [PMC free article] [PubMed] [Google Scholar]
- Ramezani G, Mahni O, Azizi N. (2015). A Study of Barriers and Challenges Affecting Research Inefficiency at Farhangian University: An Approach Based on Data Foundation Theory. Journal of Management and Planning in Educational Systems. Volume 11, Number 2 (consecutive 21), Fall and Winter, 1397 50-27. (In Persian)
- Rezaei M, Abbasi A, Mousavi S. (2013). Research Experience of Students Completing Agricultural Extension and Education in Tehran and Tarbiat Modares Universities, Agricultural Education Management Research, Volume 89 - Number 25 Pages 100-89. (In Persian)
- Rezaei M. (2015). A study of research skills of graduate students of Sari University of Agricultural Sciences and Natural Resources. Journal of Agricultural Extension and Education Research, Year 8, Issue 1, Spring 2015 (29 consecutive). (In Persian)
- Roshanian Ramin M. (2013). Research self-efficacy among students of Master of Psychology and Educational Sciences Journal of Research in Curriculum Planning (Knowledge and Research in Educational Sciences-Curriculum Planning) Volume 10 Number 12 consecutive 39 pp. 147-155 Winter 2013. (In Persian)
- Slawson DL, Clemens LH, Bol L. (2000). Research and the clinical dietitian: perceptions of the research process and perceptions of the research process and preferred routes to obtaining research skill, journal of the American dietetic association, 100(10), 1144-1148.
- Smith KV, Thew GR. (2017). Conducting research in clinical psychology practice: Barriers, facilitators, and recommendations. The British journal of clinical psychology, 56(3), 347-356.
<https://doi.org/10.1111/bjc.12142>

- Tavakolizadeh J. (2010). Mental health study of incoming students in the first semester of the 89-88 academic year Gonabad Ofogh Danesh University of Medical Sciences; Quarterly Journal of Gonabad University of Medical Sciences and Health Services (Volume 16; Number 2; Summer 2010). (In Persian)
- Wells KB, Miranda J. (2006). Promise of interventions and services research: Can it transform practice? *Clinical Psychology: Science and Practice*. 13:99–104. [Google Scholar]